

ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวัน  
 ในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ  
 เขตการศึกษา 11



นางนวลสมร ชมะสุนทร

ศูนย์วิทยพัทยากร  
 จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาคามหลักสูตรปริญญาครุศาสตรมหาบัณฑิต

ภาควิชาพลศึกษา

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

พ.ศ. 2531


ISBN 974-569-024-4

ลิขสิทธิ์ของบัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

014522

117421019

OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS CONCERNING STATE AND PROBLEMS OF  
MANAGEMENT IN SCHOOL LUNCH PROGRAM IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER  
THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY  
EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN



Mrs. Nuansmorn Khamasundara

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements

for the Degree of Master of Education

Department of Physical Education

Graduate School

Chulalongkorn University

1987

ISBN 974-569-024-4





นวลสมร ชมะสุนทร : ความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 (OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS CONCERNING STATE AND PROBLEMS OF MANAGEMENT IN SCHOOL LUNCH PROGRAM IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN)  
อ.ที่ปรึกษา : ผศ.ดร.ลาวัณย์ สุกกรี, 152 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับสภาพและปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวัน และเพื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับปัญหาในการจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการประถมศึกษาแห่งชาติ เขตการศึกษา 11 ตามตัวแปรเขตที่ตั้งโรงเรียน ผู้วิจัยได้ส่งแบบสอบถามไปยังผู้บริหารโรงเรียนประถมศึกษา จำนวน 562 คน แยกเป็นผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำนวน 162 คน และผู้บริหารโรงเรียนที่อยู่นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลจำนวน 400 คน ได้รับแบบสอบถามคืนมา 552 ฉบับ คิดเป็นร้อยละ 98.22 นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าร้อยละ ค่ามัธยฐาน เลขคณิต ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และทดสอบค่า 'ที' (t-test)

#### ผลการวิจัยพบว่า

1. โรงเรียนส่วนใหญ่มีพื้นที่ทำการเกษตร แต่มีโรงเรียนร้อยละ 67.57 และ 56.16 ที่ไม่มีโรงครัวและโรงอาหารโดยเฉพาะ น้ำดื่มมีปริมาณไม่เพียงพอ การจัดอาหารกลางวันของโรงเรียน ดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน มีครูและนักเรียนเป็นผู้จัดและประกอบอาหาร โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลส่วนมากจัดอาหารกลางวันโดยใช้รูปแบบอาหารประสม และจัดบริการทุกวันที่เปิดเรียน ส่วนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ใช้รูปแบบจัดอาหารเพิ่มเติม และจัดบริการทุกวันที่เปิดเรียน นอกจากนี้มีโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล ประมาณร้อยละ 64.56 ที่จัดอาหารเสริมประเภทนมถั่วเหลืองโดยโรงเรียนจัดบริการทุกวันที่เปิดเรียน ส่วนโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลที่จัดมีร้อยละ 49.49 โดยจัดสัปดาห์ละ 1 วัน โรงเรียนส่วนใหญ่ได้รับความร่วมมือจากผู้ปกครองและชุมชนในระดับปานกลาง ส่วนความช่วยเหลือจากเจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โรงเรียนได้รับแต่ไม่สม่ำเสมอ ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความเห็นเหมือนกันว่า ผลที่ได้รับจากการจัดอาหารกลางวันช่วยให้นักเรียนยากจนได้มีอาหารกลางวันรับประทาน

2. ผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่มมีความคิดเห็นเกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวัน ทั้ง 4 ด้าน คือ การจัดดำเนินงาน บุคลากร งบประมาณค่าใช้จ่าย และวัสดุอุปกรณ์อาคารสถานที่ อยู่ในระดับปานกลาง เมื่อเปรียบเทียบความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนทั้งสองกลุ่ม เกี่ยวกับปัญหาการจัดโครงการอาหารกลางวันในทุกด้านพบว่าไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

ภาควิชา ..... พลศึกษา .....  
สาขาวิชา ..... สุขศึกษา .....  
ปีการศึกษา ..... 2531 .....

ลายมือชื่อนิติศ ..... ทอจ.พร น.รุ่งเพชร .....  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... สิริวิมล สิงห์กร .....  
/

NUANSMORN KHAMASUNDARA : OPINIONS OF SCHOOL ADMINISTRATORS CONCERNING STATE AND PROBLEMS OF MANAGEMENT IN SCHOOL LUNCH PROGRAM IN ELEMENTARY SCHOOLS UNDER THE JURISDICTION OF THE OFFICE OF THE NATIONAL PRIMARY EDUCATION COMMISSION, EDUCATIONAL REGION ELEVEN. THESIS ADVISOR : ASST. PROF. DR.LAWAN SUKKRI, 152 PP.

The purposes of the study were to investigate the opinions of school administrators concerning state and problems of management in school lunch program in elementary schools under the Jurisdiction of the Office of the National Primary Education Commission, Educational Region Eleven, and to compare the opinions held between administrators from schools inside and outside of the municipal or sanitary district areas.

Questionnaires were sent to 562 elementary school administrators: 162 schools and 400 schools from inside and outside of the municipal or sanitary district areas respectively. The 552 questionnaires (98.22%) were returned and then analyzed in terms of percentages, means, standard deviations and t-test.

The findings were as follows:

1. Most schools had lands for growing vegetables but 67.57 and 56.16 percent of schools had no kitchen and cafeteria. The water supply was not sufficient. School lunch programs were run under the supervision of the school lunch committee. Teachers and students were organizers and cooks as well. Most of the schools from inside of the municipal or sanitary district area had the mixture-meal program and serviced every school day, but schools from outside of the municipal or sanitary district area had the supplement-meal and serviced every school day. About 64.56 percent of the schools from inside used soybean milk as supplementary food and serviced every school day while only about 49.49 percent of the schools from outside serviced one day a week. Most schools received cooperation from parents and community at the moderate level and received some help from government officials and other organizations. Both groups had the same opinions that the school lunch program could help many poor students to have lunch.

2. Both groups of administrators perceived the four areas of management problems in school lunch program : management, personnel, budget, material and building at the moderate level. There was no statistical significant difference at the .05 level between the opinions of the two groups concerning of all problems of the organization of school lunch program.

ภาควิชา ..... พลศึกษา  
สาขาวิชา ..... สุขศึกษา  
ปีการศึกษา ..... 2531

ลายมือชื่อผู้จัดทำ ..... พลเอก วิวัฒน์  
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา ..... พลเอก วิวัฒน์

### กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลงได้ด้วยความช่วยเหลือของผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ลาวัณย์ สุกกรี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ที่ได้ให้คำแนะนำช่วยเหลือในการตรวจแก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ อย่างดีมาตลอด และศาสตราจารย์ ดร.สมหวัง พิธิยานุวัฒน์ ที่ได้คำแนะนำเกี่ยวกับสถิติที่ใช้ในการวิจัย ผู้วิจัยจึงขอกราบขอบพระคุณมา ณ โอกาสนี้

ผู้วิจัยขอขอบพระคุณอาจารย์และผู้ทรงคุณวุฒิทุกท่านที่ให้ความกรุณาตรวจแก้ไขแบบสอบถามที่ใช้ในการวิจัย ผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัด สิกขานี เทศกัจังหวัด หัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอและกิ่งอำเภอ สิกขานี เทศกัอำเภอและกิ่งอำเภอ ในเขตการศึกษา 11 และคุณผาสุข อุทัย ที่ให้ความช่วยเหลือในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้บริหารโรงเรียนทุกท่านที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถาม บัณฑิตวิทยาลัยที่ให้ทุนอุดหนุนการวิจัย ตลอดจนทุกท่านที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการวิจัยครั้งนี้ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง พ.ท.สุกิจ ชมะสุนทร ที่ให้ความช่วยเหลือและเป็นกำลังใจอย่างดียิ่ง

นवलสมร ชมะสุนทร

ศูนย์วิทยพัทยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

## สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย.....	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ.....	จ
กิตติกรรมประกาศ.....	ฉ
สารบัญตาราง.....	ฅ
สารบัญภาพ.....	ฉ
<b>บทที่</b>	
1 <b>บทนำ</b> .....	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา.....	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย.....	3
ขอบเขตของการวิจัย.....	3
ข้อดกกลางเบื้องต้น.....	4
ข้อจำกัดของการวิจัย.....	4
คำจำกัดความที่ใช้ในการวิจัย.....	4
2 <b>เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง</b> .....	7
ความสำคัญของอาหารและโภชนาการ.....	7
จุดมุ่งหมายและแนวทางการดำเนินโครงการอาหารกลางวันของโรงเรียน.....	8
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ.....	15
งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ.....	23
สรุปงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง.....	26
3 <b>วิธีดำเนินการวิจัย</b> .....	28
ประชากรและกลุ่มตัวอย่างประชากร.....	28
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	29
วิธีสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย.....	30

บทที่	หน้า
3	
วิธีดำเนินการวิจัย (ต่อ)	
การเก็บรวบรวมข้อมูล.....	31
การวิเคราะห์ข้อมูล.....	31
4	
ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	33
5	
สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ.....	94
บรรณานุกรม.....	122
ภาคผนวก.....	129
ประวัติผู้วิจัย.....	152



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย



สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
1	จำนวนและคำร้อยละของผู้บริหารโรงเรียน จำแนกตามเพศ อายุ ตำแหน่ง ภูมิ ประสบการณ์ และการอบรม เกี่ยวกับการจัดโครงการอาหารกลางวัน....	34
2	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามจำนวนครู จำนวนนักเรียน และจำนวนภารโรง.....	37
3	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามพื้นที่ โรงเรียน พื้นที่ทำการเกษตรของโรงเรียน และระยะทางจากโรงเรียน ถึงตลาดหรือแหล่งซื้ออาหาร.....	39
4	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขต เทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามการมี โรงครัว สำหรับประกอบอาหาร และสถานที่ใช้แทน.....	41
5	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามการมี โรงอาหารสำหรับให้นักเรียนนั่งรับประทานอาหาร และสถานที่ใช้แทน.....	44
6	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอก เขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามแหล่งน้ำ และความเพียงพอของน้ำดื่ม น้ำใช้.....	47
7	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามการ ดำเนินงานโดยคณะกรรมการโครงการอาหารกลางวัน และวิธีการจัดอาหาร กลางวันของโรงเรียน.....	51

## ตารางที่

## หน้า

- 8 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ  
สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามรูปแบบ  
การจัดอาหารกลางวัน ระยะเวลาการจัดบริการอาหารกลางวัน ผู้รับผิดชอบ  
การจัดทำอาหารกลางวันของโรงเรียน และจำนวนนักเรียนที่รับประทาน  
อาหารกลางวันของโรงเรียน..... 53
- 9 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ  
สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามจำนวน  
นักเรียนขาดแคลนอาหารกลางวัน ที่โรงเรียนให้การช่วยเหลือ วิธีการให้  
ความช่วยเหลือแก่นักเรียนที่ขาดแคลนอาหารกลางวัน..... 57
- 10 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ  
สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาลที่จัดบริการ  
อาหารเสริม จำแนกตามระยะเวลาในการจัดอาหารเสริม..... 60
- 11 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ  
สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามการ  
จำหน่ายอาหารโดยบุคคลภายนอก และการควบคุมความสะอาดและคุณภาพ  
ของอาหารที่จำหน่ายโดยบุคคลภายนอกของโรงเรียน..... 62
- 12 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ  
สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตาม  
การจัดให้มีการเรียน เกษตรเพื่อสนับสนุนโครงการอาหารกลางวัน การนำผล  
ผลิตจากการเกษตรมาใช้ในโครงการอาหารกลางวัน งานเกษตรที่โรงเรียน  
จัดทำและอุปสรรคที่ทำให้โรงเรียนดำเนินงานได้ไม่ต่อเนื่อง..... 64
- 13 จำนวนและค่าร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ  
สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามงบประมาณ  
ในการจัดอาหารกลางวัน และรายได้ในการจัดอาหารกลางวันของโรงเรียน.. 67

ตารางที่

หน้า

14	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามการ จัดประชาสัมพันธ์โครงการอาหารกลางวันและความร่วมมือที่ได้รับจาก ผู้ปกครองและชุมชน ความช่วยเหลือที่โรงเรียนได้รับจากผู้ปกครอง ชุมชน เจ้าหน้าที่ของรัฐและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง.....	70
15	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตามการ ติดตามและประเมินผลการจัดดำเนินงาน วิธีการประเมินผล และระยะ เวลาในการประเมินผล.....	72
16	จำนวนและคำร้อยละของโรงเรียนทั้งหมด โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล และโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล จำแนกตาม การเฝ้าระวังภาวะการเจริญเติบโตของนักเรียน การแก่นักเรียน ที่มีน้ำหนักต่ำกว่าเกณฑ์ และการจัดกิจกรรมอาหารกลางวันเป็นส่วนหนึ่ง ของการเรียนการสอน.....	74
17	อันดับที่ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับผลที่ได้รับจาก การจัดบริการอาหารกลางวันในโรงเรียน จำแนกตาม เขตที่ตั้งของ โรงเรียน.....	77
18	อันดับที่ของความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนเกี่ยวกับผลที่ได้รับจาก การจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพื่ออาหารกลางวัน จำแนกตาม เขต ที่ตั้งโรงเรียน.....	79
19	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่าง ของปัญหา ด้านการจัดดำเนินงาน ความความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียน ในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล กับผู้บริหารโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือ สุขาภิบาล.....	81

ตารางที่	หน้า
20	84
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของ ปัญหา ด้านบุคลากร ตามความคิดเห็นของผู้บริหารโรงเรียนในเขตเทศบาล หรือสุขาภิบาล กับผู้บริหารโรงเรียนนอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	
21	86
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของ ปัญหา ด้านงบประมาณและค่าใช้จ่าย ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล กับผู้บริหารโรงเรียนนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	
22	88
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของ ปัญหา ด้านวัสดุอุปกรณ์และอาคารสถานที่ ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร โรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล กับผู้บริหารโรงเรียนนอกเขต เทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	
23	90
เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าความแตกต่างของ ปัญหา การจัดโครงการอาหารกลางวันในโรงเรียน ตามความคิดเห็น ของผู้บริหารโรงเรียนในเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล กับผู้บริหารโรงเรียน นอกเขตเทศบาลหรือสุขาภิบาล.....	

ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

สารบัญภาพ

แผนภูมิที่		หน้า
1	เปรียบเทียบร้อยละของสถานที่ใช้แทนโรงครัวสำหรับประกอบอาหาร จำแนกตาม เขตที่ตั้งของโรงเรียน.....	43
2	เปรียบเทียบร้อยละของสถานที่ใช้แทนโรงอาหาร จำแนกตาม เขตที่ตั้ง ของโรงเรียน.....	46
3	เปรียบเทียบร้อยละของแหล่งน้ำดื่มของโรงเรียน จำแนกตาม เขตที่ตั้ง ของโรงเรียน.....	49
4	เปรียบเทียบร้อยละของแหล่งน้ำใช้ของโรงเรียน จำแนกตาม เขตที่ตั้ง ของโรงเรียน.....	50



ศูนย์วิทยทรัพยากร  
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย